

«Եյվիսի քոնսալթինգ ընդ աուդիտ» ՍՊԸ

ՀՀ, ք Երևան Լուսարաշեն, 10 փող, տուն 6
ՏԳՀ՝ ՀՀ, ք. Երևան, Մյասնիկյան պողոտա 5/1
Հեռ: (010) 57 28 46

Աուդիտորական գործունեության լիցենզիա թիվ ԱԾ N 048 առ 02.08.2006թ.
տրված ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից՝ անժամկետ

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

*Ներկայացվում է «Մասնագիտական Կրթության Որակի Ապահովման Ազգային Կենտրոն»
հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին*

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Մասնագիտական Կրթության Որակի Ապահովման Ազգային Կենտրոն» հիմնադրամի (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2019թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակը 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն (ՖՄՍՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-Վարքագիր) և ՀՀ-ում կիրառելի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող վարքագծի պահանջների, և պահպանել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պահանջները՝ այդ կանոնների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՄՍՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Հիմնադրամը լուծարելու կամ Հիմնադրամի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական

հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածանտություն: Ի լրումն մենք՝

- + հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում,
- + ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար,
- + գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը,
- + եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների վերաբերյալ էական անորոշություն, որը կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը,
- + գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը,

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցվում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հետ աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա: Ի որոշեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

19 հունիսի 2020թ.

Տնօրեն՝ Սեյա Պետրոսյան
 Աուդիտոր՝ Արթուր Մխիթարյան

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	4	4,636	9,968
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	1,231	1,101
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	20	976	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		6,843	11,069
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	6	2,716	2,494
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7	66	2,808
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	8	-	2,210
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	101,604	38,727
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		104,386	46,239
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		111,229	57,308
ԿԱՊԻՏԱԼ և ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Սեփական կապիտալ			
Չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)		86,946	38,106
Ընդամենը սեփական կապիտալ		86,946	38,106
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	10	4,510	10,137
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		4,510	10,137
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	11	4,964	180
Կրեդիտորական պարտք բյուջեի գծով	12	4,046	96
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	10	5,341	4,436
Ընթացիկ պահուստներ	13	5,422	4,353
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		19,773	9,065
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱԼ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		111,229	57,308

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են «Մասնագիտական Կրթության Որակի Ընթացիկության Կենտրոն» հիմնադրամի կողմից 2020թ. հունիսի 17-ին:

Տնօրեն

Ռ. Թովչյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Պողոսյան

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր չմասը կազմող կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ: (էջ 9-24)

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ	2019թ	2018թ
Հասույթ	14	73,778	29,950
Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք	14	(65,613)	(24,584)
Համախառն շահույթ (վնաս)		8,165	5,366
Վարչական ծախսեր	15	(14,520)	(13,930)
Այլ եկամուտ	16	93,030	87,245
Այլ ծախսեր	16	(1,131)	(2,787)
Ծրագրերի իրականացման գծով ծախսեր	17	(36,136)	(65,512)
Շարունակվող գործունեությունից այլ օգուտ/ (կորուստ)	18	(61)	114
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկը		49,347	10,496
Շահութահարկի գծով (ծախս) /փոխհատուցում	19	(507)	(1,163)
Շարունակվող գործունեությունից զուտ շահույթ (վնաս)		48,840	9,333
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդհանուր համապարփակ ֆինանսական արդյունք		48,840	9,333

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

[Handwritten signature in blue ink]

[Handwritten signature in blue ink]

Ռ. Թուխչյան

Ս. Պողոսյան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ: (էջ 9-24)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)	Ընդամենը
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ Շարունակվող գործունեությունից զուտ շահույթ (վնաս)	28,773 9,333	28,773 9,333
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Շարունակվող գործունեությունից զուտ շահույթ (վնաս)	38,106 48,840	38,106 48,840
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	86,946	86,946

Տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Ռ. Թովչյան

Ս. Պողոսյան

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ: (էջ 9-24)

**Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	38,727	57,202
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հաճախորդներից ստացված դրամական միջոցներ	81,367	15,974
Ստացված դրամաշնորհներ	95,418	71,596
Այլ մուտքեր	1,904	2,221
Աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ	(55,441)	(54,470)
Մատակարարներին վճարված դրամական միջոցներ	(3,574)	(3,527)
Այլ կրեդիտորներին վճարված դրամական միջոցներ	(27,345)	(12,458)
Վճարված հարկեր բացառությամբ շահութահարկի	(21,548)	(29,745)
Այլ վճարումներ	(7,548)	(7,562)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	63,233	(17,971)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերումից ելքեր	(356)	(618)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(356)	(618)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	-	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ	62,877	(18,589)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	-	114
Դրամական միջոցների տարեվերջի մնացորդը	101,604	38,727

Տնօրեն՝

Գլխավոր հաշվապահ՝

Ռ. Թովչյան

Ս. Պողոսյան

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասնակցազմող կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ: (Էջ 9-24)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1 Կազմակերպությունը

«Մասնագիտական Կրթության Որակի Ապահովման Ազգային Կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) ստեղծվել է 2008թ. ՀՀ Կառավարության 27.11.2008թ. 1486-Ն 29.10.2009 1290- Ն որոշումներով: Հիմնադրամի կանոնադրությունը գրանցվել է ՀՀ Իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից գրանցման N 222.160.01049 առ 24.12.2008թ. գրանցման վկայական՝ 03Ա 083818: Հարկային հաշվառման համարը՝ 00257269:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան Օրբելի 22:

Հիմնադրամի կառավարման մարմիններն են.

- ✦ Հոգաբարձուների խորհուրդը (խորհուրդ)
- ✦ Հիմնադրամի տնօրենը (Տնօրեն):
Խորհուրդը բաղկացած է 14 անդամներից:

1.2 Հիմնական գործունեությունը

Հիմնադրամի հիմնական նպատակն է հետբուհական մասնագիտական կրթության որակի բարձրացումը:

2. Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

2.1 Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն: Հիմնադրամը իր ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում է համաձայն ՖՀՄՍ-ի:

2.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

2.3 Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

Հիմնադրամի ֆունկցիոնալ արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը (դրամ): Այն հանդիսանում է նաև Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

2.4 Դատողությունների գնահատականների և ենթադրությունների օգտագործում

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջների համաձայն պատրաստելու համար Հիմնադրամի ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք դատողություններ գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

3. Նշանակալի հարցերի նկատմամբ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը

3.1 Պետական շնորհներ

Հիմնադրամը որպես շնորհի հաշվառում է հիմնադրից ստացված միջոցները որոնք ձանաչվում և չափվում են իրական արժեքով:

Պետական շնորհների կազմում կազմակերպությունը հաշվառում է անհատույց ստացվող միջոցները նվիրատվությունները անդամավճարները:

Հիմնադրամը որպես պետական շնորհ միջազգային և տեղական շնորհատու կազմակերպություններից ստանում է դրամական միջոցներ հիշյալ ծրագրերի իրականացման համար:

Շնորհները ձանաչվում են որպես եկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջաններում որոնց ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսերը որոնց համար ստացվել են այդ շնորհները:

Օրինակ՝ ամորտիզացվող (մաշվող) ակտիվներին վերաբերվող շնորհները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում և այն համամասնություններով ըստ որոնց հաշվարկվում է այդ ակտիվների մաշվածությունը:

Շնորհը որը հատկացվում է Հիմնադրամին՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու՝ ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում երբ այն դառնում է ստացման ենթակա գումար (դեբիտորական պարտք):

Երբեմն որոշակի պայմանների չկատարման դեպքում շնորհները դառնում են վերադարձման ենթակա: Շնորհը որը դառնում է վերադարձման ենթակա հաշվառման մեջ արտացոլվում է որպես հաշվառման գնահատումների վերանայում:

Եկամուտներին վերաբերվող շնորհների վերադարձումը առաջին հերթին կատարվում է տվյալ շնորհի հետ կապված չմարված հետաձգված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) կրեդիտային մնացորդի հաշվին: Այնքանով որքանով վերադարձման ենթակա գումարը գերազանցում է այդպիսի հետաձգված կրեդիտային մնացորդը կամ եթե հետաձգված կրեդիտային մնացորդ չկա ապա վերադարձումը անմիջապես ճանաչվում է որպես ծախս: Ակտիվին վերաբերող շնորհների վերադարձումը արտացոլվում է հետաձգված եկամուտների կրճատման միջոցով՝ վերադարձման գումարի չափով:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը: Հիմնական միջոցի մաշվածության հաշվարկումը սկսվում է երբ այն մատչելի է շահագործման համար այսինքն երբ հիմնական միջոցի գտնվելու վայրը և վիճակը ապահովում են նրա շահագործումը Հիմնադրամի մտադրություններին համապատասխան: Յուրաքանչյուր ժամանակահատվածի համար հաշվարկված մաշվածության գումարը ճանաչվում է որպես ծախս: Հիմնական միջոցների համար սահմանված օգտակար ծառայության ժամկետներն են.

Դասի անվանումը	Չափման հիմունքը	Օգտակար ծառայություն հարկային	Օգտակար ծառայություն ֆինանսական	Մաշվածության հաշվարկման մեթոդը
Շենք	ձեռքբերման արժեքով	20 տարի	20 տարի	գծային
Շինություն	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	14 տարի	գծային
Փոխանցող հարմարանքներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	20 տարի	գծային
Գործիքներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	4 տարի	գծային
Տրանսպորտային միջոցներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	8.33 տարի	գծային
Արտադրատնտեսական գույք պարագաներ	ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	8.33 տարի	գծային
Հաշվողական համակարգչային տեխնիկա	և ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	3 տարի	գծային
Այլ հիմնական միջոցներ	ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	6.67 տարի	գծային

Հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր բաղկացուցիչի ավելացման կամ հիմնական միջոցի միավորի բաղկացուցիչի փոխարինման ծախսումները ավելացվում են հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են) եթե ակնկալվում է որ դրա հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն և դրա արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Հիմնական միջոցների փոխարինվող բաղկացուցիչները ենթակա են ապաճանաչման:

Բացի վերը նշվածից հիմնական միջոցի վրա կատարվող մյուս ծախսումները (օրինակ՝ սպասարկման պահպանման) չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվը որոշելի (իդենտիֆիկացվող) ոչ դրամային ակտիվ է որը գուրկ է ֆիզիկական սուբստանցիայից:

Ակտիվը ոչ նյութական ակտիվների սահմանման համատեքստում բավարարում է որոշելիության (իդենտիֆիկացման) չափանիշին երբ այն.

ա/ կարող է բաժանվել Հիմնադրամից՝ հետագա վաճառքի փոխանցման վարձակալության տալու կամ փոխանակելու համար ինչպես անհատական ձևով այնպես էլ համապատասխան պայմանագրի ակտիվի կամ պարտավորության հետ միասին կամ

բ/ առաջանում է պայմանագրային կամ այլ իրավական իրավունքներից անկախ այն հանգամանքից հանդիսանում են այդ իրավունքները փոխանցվող կամ առանձնացվելի Հիմնադրամի կամ այլ իրավունքներից և պարտավորություններից:

Ոչ նյութական ակտիվը ձանաչվում է այն և միայն այն դեպքում երբ՝

ա/ հավանական է որ ակտիվին վերագրելի ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն Հիմնադրամ և

բ/ ակտիվի արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Հիմնադրամի կողմից ձեռք բերված այլ ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ներստեղծված գուդվիլի և մակնիշների կադրերի վերապատրաստման գովազդի և առաջխաղացման գծով ծախսումները ձանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Հետագա ծախսումները որոնք կատարվել են ոչ նյութական ակտիվի ֆունկցիաները ընդլայնելու բաղկացուցիչը փոխարինելու կամ սպասարկելու համար ավելացվում են ոչ նյութական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին եթե Հիմնադրամը կարող է ցուցադրել որ այդ ծախսումները բավարարում է ոչ նյութական ակտիվի սահմանմանը և ձանաչման չափանիշներին: Բոլոր այլ ծախսումները ձանաչվում են ծախս երբ դրանք կատարվում են:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացվող գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը: Յուրաքանչյուր ժամանակահատվածի համար հաշվարկված մաշվածության գումարը ձանաչվում է որպես ծախս եթե այն չի ներառվում մեկ ուրիշ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան հաշվարկվում է այն պահից երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ամորտիզացիան դադարում է հետևյալ երկու ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվին.

ա/ երբ ոչ նյութական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար նախատեսված

և բ/ երբ ոչ նյութական ակտիվը ապաձանաչվում է:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ապրանքանիշեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ֆիրմային անուններ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Հրապարակումների անուններ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Հեղինակային իրավունքներ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Արտոնագրեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Բանաձևեր մոդելներ նախագծեր բաղադրատոմսեր և փորձանշումներ</i>	<i>1-10 տարի</i>

3.4 Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով արտահայտված գործառնությունները ձևակերպվում են հայկական դրամով՝ գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված արժույթային շուկայում ձևավորված միջին փոխարժեքով: Փոխարժեքային տարբերությունները հաշվեզրվում են ծախսերին և եկամուտներին:

2018թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 483.75 դրամ:

2019թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 479.70 դրամ:

3.5 Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են ինքնարժեքի և հնարավոր իրացման զուտ արժեքի նվազագույնով: Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «Առաջին մուտք, առաջին ելք» բանաձևով: Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսումները և դրանց ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ:

Պաշարների հնարավոր իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները: Ծառայությունների մատուցման մեջ օգտագործելու նպատակով պահվող նյութերը և այլ պաշարները չեն վերագնահատվում ինքնարժեքից ցածր եթե ակնկալվում է որ ծառայությունը որի մատուցման նպատակով դրանք օգտագործվելու են վաճառվելու է ինքնարժեքին հավասար կամ գերազանցող գնով:

3.6 Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են աշխատավարձերը կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են օրինակ վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները) և պարզավճարները:

Կազմակերպությունը ստեղծում է պահուստաֆոնդ աշխատակիցների այն ժամանակաշրջանի համար համար երբ տասներկու ամսվա ընթացքում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը:

3.7 Հասույթ

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել Հիմնադրամը գործարքից հասույթը ճանաչում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտման աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները՝

- ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը
- բ) հավանական է որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն կազմակերպություն:

3.8 Շահութահարկ

Շահույթի կամ վնասի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ հարկից և հետաձգված հարկից:

Ընթացիկ հարկը տվյալ ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա շահութահարկի գումարն է: Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները չափվում են այն գումարով որն ակնկալվում է որ կվճարվի բյուջե՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ օգտագործելով հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկային և ֆինանսական հաշվառման նպատակով հաշվարկված ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունների հաշվարկման պարտավորությունների մեթոդը:

Եթե կազմակերպությունը չունի բավարար հարկվող շահույթ հետագա տարիների համար հետաձգված հարկային ակտիվ չի ճանաչում:

Իրացման հարկեր (անուղղակի հարկեր)

Հասույթը ծախսերը և ակտիվները ճանաչվում են զուտ իրացման հարկերից՝ բացառությամբ.

(ա) երբ իրացման հարկն առաջացել է այնպիսի ակտիվների կամ ծառայությունների գնումից որի գծով այն չի հատուցվում հարկային մարմինների կողմից: Այս դեպքում հարկը ճանաչվում է որպես ակտիվի ձեռքբերման ինքնարժեքի մաս կամ որպես ծախսային հողված;

(բ) դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերն արտացոլելիս որոնք ներկայացված են իրացման հարկերի գումարը ներառյալ: Հարկային մարմիններից հատուցման ենթակա կամ պարտավորություն հանդիսացող իրացման հարկերի գծով գումարները ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես դեբիտորական կամ կրեդիտորական պարտք:

3.9 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են երբ Հիմնադրամը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- (ա) ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով
- (բ) փոխառություններ դեբիտորական պարտքեր
- (գ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ
- (դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

(ա) Ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Ֆինանսական ակտիվները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով ներառում են առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ այն ֆինանսական ակտիվները որոնք որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգվել են Հիմնադրամի կողմից՝ սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող եթե դրանք ձեռք են բերվել մոտ ժամանակում վաճառելու կամ հետ գնվելու նպատակով:

Հիմնադրամը չի նախատեսել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(բ) Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են որոնք գնանշվող չեն ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը ինչպես նաև դրամարկղում և բանկերում մնացորդները:

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեքը կամ պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեքը կամ պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց որ Հիմնադրամը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները վճարման հետաձգումը և ժամանակին չվճարումը ցուցանիչ են այն բանի որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեքավորված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները ճանապարհին:

(գ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող եթե Հիմնադրամի ղեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխությունները ուղղակիորեն ճանաչելով այլ համապարփակ արդյունքներում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների կատեգորիայում դասակարգված ֆինանսական գործիքներից առաջացած օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն դեպքում երբ նշված ակտիվները վաճառվում են կամ երբ ներդրումն արժեքավորվում է: Արժեքը կամ դեպքում ցանկացած վնաս որը նախկինում ճանաչվել էր այլ համապարփակ արդյունքներում փոխանցվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքավորում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով գնահատվում են արժեքը կամ հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեքավորված են եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամի ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը բանկային օվերդրաֆտները վարկերը և փոխառությունները ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը և ածանցյալ ֆինանսական գործիքները: Հիմնադրամը որոշում է ֆինանսական պարտավորությունների դասը սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքովիսկ վարկերի և փոխառությունների պարագայում՝ ներառյալ ուղղակի վերագրելի գործարքի ծախսումները: Ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը կախված է ըստ ստորև ներկայացված դասակարգումից՝

(ա) ֆինանսական պարտավորություններ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունները և այն ֆինանսական պարտավորությունները որոնք սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսվել են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող եթե դրանք ձեռք են բերվել մոտ ապագայում վաճառելու նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորությունների գծով օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

**(բ) Այլ ֆինանսական պարտավորություններ
Վարկեր և փոխառություններ**

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.10 Պահուստներ պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է երբ Հիմնադրամը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք ըստ ակնկալության կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար: Ձեռչման դրույթը պետք է լինի այն դրույթը՝ առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պահուստները պետք է վերանայվեն և ճշգրտվեն ընթացիկ լավագույն գնահատականը արտացոլելու համար: Եթե այլևս հավանական չէ որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք ապա պահուստը պետք է հակադարձվի:

Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում բայց բացահայտվում են երբ տնտեսական օգուտների մուտքը հավանական է համարվում:

Պայմանական պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում այն դեպքում երբ հավանական է պարտավորությունը լուծելու համար տնտեսական օգուտների արտահոսք և այդ արտահոսքը կարող է խելամտորեն գնահատվել: Դրանք բացահայտվում են այնքան ժամանակ մինչև տնտեսական օգուտները մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է:

3.11 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ դատողություններ և ենթադրություններ

Ենթադրությունների և դատողությունների գնահատում

ՀՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է Հիմնադրամի ղեկավարությունից կատարել գնահատումներ և ենթադրություններ որոնք ազդում են հաշվետու ժամականակաշրջանի դրությամբ ակտիվների պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գումարների վրա և հաշվետու ժամանակաշրջանի համար եկամուտների ու ծախսերի մեծության վրա:

Հիմնադրամը իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները որպես կանոն հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ենթադրությունների և գնահատականների վերաբերյալ անորոշությունը կարող է բերել այնպիսի հետևանքների որոնք կպահանջեն հետագայում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների էական փոփոխություններ: Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ ցուցանիշների վրա ներառյալ՝ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները որոնք համարվում են ընդունելի տվյալ հանգամանքներում:

Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները որոնց գծով առկա է ռիսկ որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ նման գործոնները ինչպիսիք են գործառնական կամ տեխնիկական մաշվածությունները հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցման: Ղեկավարությունը ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան:

Հիմնադրամի ղեկավարությունը հավատացած է որ այդ ակտիվների գնահատված օգտակարության ժամկետները էականորեն չեն տարբերվում սպասվելիք տնտեսական ժամկետներից: Եթե այս գնահատումները փոխվեն ապա Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունները էականորեն կտարբերվեն:

Ակտիվների արժեզրկումը և պահուստների հաշվառումը

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Հիմնադրամը գնահատում է Հիմնադրամի ակտիվների փոխհատուցվող գումարի հաշվեկշռային արժեքից նվազման հայտանիշները: Եթե հայտնաբերվում են նվազման հայտանիշներ հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող արժեքը: Եթե պայմանները փոփոխվում են և ղեկավարությունը որոշում է որ ակտիվների արժեքը ավելացել է ապա արժեզրկման պահուստը ամբողջությամբ կամ մասամբ հակադարձվում է:

Դեբիտորական պարտքի համար արժեզրկման պահուստը հիմնված է յուրաքանչյուր հաճախորդի հաշվի հավաքագրելիության գնահատականի վրա: Եթե կա հիմնական հաճախորդի վարկունակության նվազում կամ եթե իրական ժամկետանց գումարները ավելի շատ ենքան կանխատեսումները իրական դեբիտորական պարտքերը կարող են տարբերվել այդ գնահատականներից:

Եթե ղեկավարությունը որոշում է որ անհատապես գնահատվող դեբիտորական պարտքերի գծով լինի դա նշանակալի թե՛ ոչ ոչ մի օբյեկտիվ հայտանիշ արժեզրկման համար չկա այն ներառվում է դեբիտորական պարտքերում նման վարկային ռիսկի հայտանիշներ ունեցող դեբիտորական պարտքերի խմբում և կատարում է դրանց արժեզրկման խմբային գնահատում:

Խմբային արժեզրկման գնահատման նպատակով դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են միևնույն ռիսկի հայտանիշների հիման վրա: Այդ հայտանիշները վերաբերվում են խմբերի համար ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գնահատմանը որը ցույց է տալիս գնահատվող ակտիվի պայմանագրային պայմաններին համապատասխան գումարների վճարումները կատարելու ուղղությամբ դեբիտորի հնարավորությունը:

Արժեզրկման խմբային գնահատման ենթակա դեբիտորական պարտքերի խմբում ապագա դրամական միջոցների հոսքերը գնահատվում են պայմանագրային դրամական հոսքերի և համապատասխան ակտիվների ժամկետանց դառնալու գծով ղեկավարության փորձի հիման վրա որը հետևանք է անցյալ ժամանակաշրջանի վնասի դեպքերի և ժամկետանց գումարների վերականգնման հաջողության:

Ներկայումս գոյություն չունեցող անցյալ պայմանների ազդեցությունը վերացնելու և անցյալում գոյություն չունեցող բայց ներկայումս առկա պայմաններ ազդեցությունը արտացոլելու նպատակով անցյալ փորձը ճշգրտվում է ընթացիկ դիտարկելի տվյալների հիման վրա:

Հարկային օրենսդրություն

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան գնահատումներ՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

Ֆինանսական գործիքի իրական արժեք

Այն դեպքում երբ ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվառվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը դուրս չի բերվում ակտիվ շուկայիցնրանց իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մեթոդների օգնությամբ՝ ներառյալ դրամական հոսքերի զեղչման մոդելը: Մուտքային ցուցանիշները այս մոդելներում վերցվում են դիտարկելի շուկաներից որտեղ դա հնարավոր է իսկ որտեղ հնարավոր չէ՝ դատողությունների որոշակի աստիճան է անհրաժեշտ իրական արժեքները գնահատելու համար: Դատողությունները վերաբերում են այնպիսի մուտքային տվյալներին ինչպիսիք են իրացվելիության ռիսկը վարկային ռիսկը և փոփոխականությունը: Այս գործոնների վերաբերյալ ենթադրությունների փոփոխությունները կարող են ազդել ֆինանսական գործիքների հաշվառվող իրական արժեքի վրա:

4. Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Տրանսպորտային միջոցներ	Տնտեսական գույք և համակարգչային տեխնիկա	Ընդամենը
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
Ավելացումներ	-	-	-
Նվազեցումներ	-	-	-
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
Ավելացումներ	-	-	-
Նվազեցումներ	-	-	-
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>			
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	10,895	75,417	86,312
Տարվա ծախս	-	7,329	7,329
Նվազեցումներ	-	-	-
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	82,746	93,641
Տարվա ծախս	-	5,332	5,332
Նվազեցումներ	-	-	-
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	88,078	98,973
<i>Ձուտ հաշվեկշռային արժեք</i>			
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	17,297	17,297
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	9,968	9,968
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	4,636	4,636

2019թ դեկտեմբերի 31 ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը չունի գրավադրված հիմնական միջոցներ:

2019թ դեկտեմբերի 31-դրությամբ ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցների արժեքը կազմում է 77,424 հազար ՀՀ դրամ (2018թ՝ 69,916 հազար ՀՀ դրամ):

5. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագիր	Ընդամենը
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,969	1,969
Ավելացում	618	618
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,587	2,587
Ավելացում	356	356
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,943	2,943
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>		
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,335	1,335
Տարվա ծախս	151	151
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,486	1,486
Տարվա ծախս	226	226
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,712	1,712
<i>Ձուտ հաշվեկշռային արժեք</i>		
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	634	634
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,101	1,101
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,231	1,231

6. Պաշարներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հումք և նյութեր	2,116	1,954
Վառելիք	136	76
Պահեստամասեր	464	464
Ընդամենը	<u>2,716</u>	<u>2,494</u>

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը չունի գրավադրված պաշարներ:

7. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների գծով	-	2,182
Այլ դեբիտորական պարտք	-	484
Տրված ընթացիկ կանխավճարներ	65	65
Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	1	77
Ընդամենը ընթացիկ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	<u>66</u>	<u>2,808</u>

8. Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	-	2,026
Դեբիտորական պարտքեր եկամտային հարկի գծով	-	182
Դեբիտորական պարտք այլ հարկերի գծով	-	2
	<u>-</u>	<u>2,210</u>

9. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ բանկերում	101,587	38,694
Մնացորդներ դրամարկղում	17	33
Ընդամենը	<u>101,604</u>	<u>38,727</u>

10. Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	10,137	17,376
Տարվա ընթացքում ստացված	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվառված	(5,627)	(7,239)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>4,510</u>	<u>10,137</u>

Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	4,436	10,614
Տարվա ընթացքում ստացված	86,405	71,607
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվառված	(85,500)	(77,785)
Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>5,341</u>	<u>4,436</u>

11. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,188	180
Ստացված կանխավճարներ	540	-
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	2,236	-
	<u>4,964</u>	<u>180</u>

12. Կրեդիտորական պարտքեր հարկերի և սոցիալական ապահովագրության գծով

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շահութահարկ	1,483	-
Եկամտահարկ	2,353	-
Տույժեր և տուգանքներ	69	-
Զինծառայողների դրոշմանիշային վճար	3	-
Պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն	138	96
	<u>4,046</u>	<u>96</u>

13. Ընթացիկ պահուստներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	5,422	4,353
	<u>5,422</u>	<u>4,353</u>

14. Հասույթ, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք

Հասույթ	2019թ	2018թ
Հազար ՀՀ դրամ		
Ծառայությունների մատուցումից հասույթ	73,778	29,950
	<u>73,778</u>	<u>29,950</u>
Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք		
Հազար ՀՀ դրամ		
Աշխատավարձ	53,223	20,091
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	11,885	4,484
Այլ	505	9
	<u>65,613</u>	<u>24,584</u>

15. Վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Աշխատավարձ	12,500	12,223
Այլ ծախսեր	2,020	1,707
	<u>14,520</u>	<u>13,930</u>

16. Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Եկամուտներ շնորհներից եւ անհատույց ստացումներից	91,126	85,024
Եկամուտներ բանկի տոկոսներից	1,904	2,221
	<u>93,030</u>	<u>87,245</u>

Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստին հատկացում	1,069	2,702
Այլ	62	85
	<u>1,131</u>	<u>2,787</u>

17. Ծրագրերի իրականացման գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Աշխատավարձ	13,523	43,898
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	5,560	7,480
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	5,206	5,990
Ծրագրային այլ ծախսեր	11,847	8,144
	<u>36,136</u>	<u>65,512</u>

18. Շարունակվող գործունեությունից այլ օգուտ/ (կորուստ)

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից զուտօգուտներ/(կորուստ)	(61)	114
	<u>(61)</u>	<u>114</u>

19. Շահութահարկ

Շահութահարկի գծով ծախսի հիմնական բաղադրիչներն են

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,483	1,163
Հետաձգված հարկեր		
Ժամանակային տարբերությունների ծագում և հակադարձում	(976)	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված շահութահարկի գծով ծախս / (օգուտ)	<u>507</u>	<u>1,163</u>

20. Հետաձգված հարկեր

Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ / (պարտավորություններ)

Հազար ՀՀ դրամ	Հետաձգված հարկային ակտիվներ		Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		Զուտ հետաձգված հարկ	
	2019թ	2018թ	2019թ	2018թ	2019թ	2018թ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	976	-	-	-	976	-
	<u>976</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>976</u>	<u>-</u>

Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ հունվարի 1-ի դրությամբ	Եկամտում ճանաչված	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	-	976	976
Զուտ հետաձգված հարկ	<u>-</u>	<u>976</u>	<u>976</u>

21. Ֆինանսական գործիքներ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.9-ում:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ բանկերում և դրամարկղում Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտք	101,604	38,727
	-	2,666
	<u>101,604</u>	<u>41,393</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,188	180
	<u>2,188</u>	<u>180</u>

22. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղությունները

Հիմնադրամը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի իր բնականոն գործունեության ընթացքում:

23. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղության

Հիմնադրամը իր բնականոն գործունեության ընթացքում ենթարկվում է շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերի:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Հիմնադրամի գործունեությունն ուղղակիորեն ենթարկվում է արտարժույթային, տոկոսադրույքային ռիսկերի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Արտարժույթային ռիսկ

Հիմնադրամը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին Հիմնադրամը չի ունեցել արտարժույթային ռիսկի ենթակա էական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին Հիմնադրամը չի ունեցել տոկոսային ռիսկի ենթակա էական ակտիվներ և պարտավորություններ:

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Հիմնադրամի նկատմամբ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա դեբիտորական պարտքերի և այլ անձանց տրված փոխառությունների գծով:

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2019թ	2018թ
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	2,666
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,604	38,727
	<u>101,604</u>	<u>41,393</u>

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2019թ	2018թ
Իրավաբանական անձինք և կազմակերպություններ	-	2,666
Ֆիզիկական անձինք	-	-
	<u>-</u>	<u>2,666</u>

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Հիմնադրամը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Հիմնադրամի մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Հիմնադրամի համբավը վտանգելու:

2019թ

Հազար ՀՀ դրամ

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հաշվեկշռային արժեք	Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր	0-12 ամիս	1-2 տարի
2,188	2,188	2,188	-
2,188	2,118	2,188	-

2018թ

Հազար ՀՀ դրամ

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հաշվեկշռային արժեք	Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր	0-12 ամիս	1-2 տարի
180	180	180	-
180	180	180	-

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

23. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ձանաչվում են այն ժամանակաշրջանում որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ձանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ✦ *Ծանոթագրություն 3, 1 և 4 – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետը*
- ✦ *Ծանոթագրություն 3, 2 և 5 – ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետը*
- ✦ *Ծանոթագրություն 20– հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ*

**24 Պայմանականություններ
Հարկային միջավայր**

Հայաստանի Հանրապետության հարկային, արժութային և մաքսային օրենսդրությունը պարբերաբար տարբեր մեկնաբանությունների և փոփոխությունների առարկա է հանդիսանում:

Հիմնադրամը գտնում է, որ 2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը պատշաճ կերպով էր կատարում համապատասխան օրենքների պահանջները և Հիմնադրամը հարկային, արժութային և մաքսային դրությունը կայուն է:

25. Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Հիմնադրամի հիմնադիր ՀՀ Կառավարությանից հաշվետու տարում ստացվել է դրամաշնորհ 81 089 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով, 2018թ ստացվել է 64 337 հազար դրամ:

Հանգույցային կառավարչական անձնակազմը մեկն է՝ գործադիր տնօրենը, որի աշխատավարձը 2019թ կազմել է 9 949 հազար դրամ, իսկ 2018թ՝ 10 074 հազար դրամ:

26. Իրավական միջավայր

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամի դեմ կամ Հիմնադրամի կողմից հարուցված դատական հայցեր չկան:

27. Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվետու ամսաթվից հետո, բայց մինչև հաշվետվությունների վավերացնելը COVID-19 վիրուսի տարածումը կանխարգելելու և վարակը շուտափույթ վերացնելու նպատակով Պետության կողմից կատարվել են մի շարք միջոցառումներ, մասնավորապես հայտարարվել են արտակարգ իրավիճակ և տեղաշարժի սահմանափակումներ: Այս միջոցառումները տնտեսության վրա համընդհանուր բացասական ազդեցություն ունեն, որի արդյունքում շատ հավանական է կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների վատթարացում: Սակայն կազմակերպությունը այս պահին չի կարող ներկայացնել այս ազդեցության ֆինանսական գնահատականը:

Տնօրեն՝

Գլխավոր հաշվապահ՝

Ռ. Թովչյան

Ս. Պողոսյան

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1 Կազմակերպությունը

«Մասնագիտական Կրթության Որակի Ապահովման Ազգային Կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) ստեղծվել է 2008թ. ՀՀ Կառավարության 27.11.2008թ. 1486-Ն 29.10.2009 1290- Ն որոշումներով: Հիմնադրամի կանոնադրությունը գրանցվել է ՀՀ Իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից գրանցման N 222.160.01049 առ 24.12.2008թ. գրանցման վկայական՝ 03Ա 083818: Հարկային հաշվառման համարը՝ 00257269:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան Օրբելի 22:

Հիմնադրամի կառավարման մարմիններն են.

- ✦ Հոգաբարձուների խորհուրդը (խորհուրդ)
- ✦ Հիմնադրամի տնօրենը (Տնօրեն):
Խորհուրդը բաղկացած է 14 անդամներից:

1.2 Հիմնական գործունեությունը

Հիմնադրամի հիմնական նպատակն է հետբուհական մասնագիտական կրթության որակի բարձրացումը:

2. Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

2.1 Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն: Հիմնադրամը իր ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում է համաձայն ՖՀՄՍ-ի:

2.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

2.3 Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

Հիմնադրամի ֆունկցիոնալ արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը (դրամ): Այն հանդիսանում է նաև Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

2.4 Դատողությունների գնահատականների և ենթադրությունների օգտագործում

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջների համաձայն պատրաստելու համար Հիմնադրամի ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք դատողություններ գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

3. Նշանակալի հարցերի նկատմամբ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը

3.1 Պետական շնորհներ

Հիմնադրամը որպես շնորհի հաշվառում է հիմնադրից ստացված միջոցները որոնք ձանաչվում և չափվում են իրական արժեքով:

Պետական շնորհների կազմում կազմակերպությունը հաշվառում է անհատույց ստացվող միջոցները նվիրատվությունները անդամավճարները:

Հիմնադրամը որպես պետական շնորհ միջազգային և տեղական շնորհատու կազմակերպություններից ստանում է դրամական միջոցներ հիշյալ ծրագրերի իրականացման համար:

Շնորհները ձանաչվում են որպես եկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջաններում որոնց ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսերը որոնց համար ստացվել են այդ շնորհները:

Օրինակ՝ ամորտիզացվող (մաշվող) ակտիվներին վերաբերվող շնորհները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում և այն համամասնություններով ըստ որոնց հաշվարկվում է այդ ակտիվների մաշվածությունը:

Շնորհը որը հատկացվում է Հիմնադրամին՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու՝ ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում երբ այն դառնում է ստացման ենթակա գումար (դեբիտորական պարտք):

Երբեմն որոշակի պայմանների չկատարման դեպքում շնորհները դառնում են վերադարձման ենթակա: Շնորհը որը դառնում է վերադարձման ենթակա հաշվառման մեջ արտացոլվում է որպես հաշվառման գնահատումների վերանայում:

Եկամուտներին վերաբերվող շնորհների վերադարձումը առաջին հերթին կատարվում է տվյալ շնորհի հետ կապված չմարված հետաձգված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) կրեդիտային մնացորդի հաշվին: Այնքանով որքանով վերադարձման ենթակա գումարը գերազանցում է այդպիսի հետաձգված կրեդիտային մնացորդը կամ եթե հետաձգված կրեդիտային մնացորդ չկա ապա վերադարձումը անմիջապես ճանաչվում է որպես ծախս: Ակտիվին վերաբերող շնորհների վերադարձումը արտացոլվում է հետաձգված եկամուտների կրճատման միջոցով՝ վերադարձման գումարի չափով:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը: Հիմնական միջոցի մաշվածության հաշվարկումը սկսվում է երբ այն մատչելի է շահագործման համար այսինքն երբ հիմնական միջոցի գտնվելու վայրը և վիճակը ապահովում են նրա շահագործումը Հիմնադրամի մտադրություններին համապատասխան: Յուրաքանչյուր ժամանակահատվածի համար հաշվարկված մաշվածության գումարը ճանաչվում է որպես ծախս: Հիմնական միջոցների համար սահմանված օգտակար ծառայության ժամկետներն են.

Դասի անվանումը	Չափման հիմունքը	Օգտակար ծառայություն հարկային	Օգտակար ծառայություն ֆինանսական	Մաշվածության հաշվարկման մեթոդը
Շենք	ձեռքբերման արժեքով	20 տարի	20 տարի	գծային
Շինություն	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	14 տարի	գծային
Փոխանցող հարմարանքներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	20 տարի	գծային
Գործիքներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	4 տարի	գծային
Տրանսպորտային միջոցներ	ձեռքբերման արժեքով	5 տարի	8.33 տարի	գծային
Արտադրատնտեսական գույք պարագաներ	ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	8.33 տարի	գծային
Հաշվողական համակարգչային տեխնիկա և	ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	3 տարի	գծային
Այլ հիմնական միջոցներ	ձեռքբերման արժեքով	3 տարի	6.67 տարի	գծային

Հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր բաղկացուցիչի ավելացման կամ հիմնական միջոցի միավորի բաղկացուցիչի փոխարինման ծախսումները ավելացվում են հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են) եթե ակնկալվում է որ դրա հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն և դրա արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Հիմնական միջոցների փոխարինվող բաղկացուցիչները ենթակա են ապաճանաչման:

Բացի վերը նշվածից հիմնական միջոցի վրա կատարվող մյուս ծախսումները (օրինակ՝ սպասարկման պահպանման) չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվը որոշելի (իդենտիֆիկացվող) ոչ դրամային ակտիվ է որը գուրկ է ֆիզիկական սուբստանցիայից:

Ակտիվը ոչ նյութական ակտիվների սահմանման համատեքստում բավարարում է որոշելիության (իդենտիֆիկացման) չափանիշին երբ այն.

ա/ կարող է բաժանվել Հիմնադրամից՝ հետագա վաճառքի փոխանցման վարձակալության տալու կամ փոխանակելու համար ինչպես անհատական ձևով այնպես էլ համապատասխան պայմանագրի ակտիվի կամ պարտավորության հետ միասին կամ

բ/ առաջանում է պայմանագրային կամ այլ իրավական իրավունքներից անկախ այն հանգամանքից հանդիսանում են այդ իրավունքները փոխանցվող կամ առանձնացվելի Հիմնադրամի կամ այլ իրավունքներից և պարտավորություններից:

Ոչ նյութական ակտիվը ճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում երբ՝

ա/ հավանական է որ ակտիվին վերագրելի ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն Հիմնադրամ և

բ/ ակտիվի արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Հիմնադրամի կողմից ձեռք բերված այլ ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ներստեղծված գույվիլի և մակնիշների կադրերի վերապատրաստման գովազդի և առաջխաղացման գծով ծախսումները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Հետագա ծախսումները որոնք կատարվել են ոչ նյութական ակտիվի ֆունկցիաները ընդլայնելու բաղկացուցիչը փոխարինելու կամ սպասարկելու համար ավելացվում են ոչ նյութական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին եթե Հիմնադրամը կարող է ցուցադրել որ այդ ծախսումները բավարարում է ոչ նյութական ակտիվի սահմանմանը և ճանաչման չափանիշներին: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են ծախս երբ դրանք կատարվում են:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացվող գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը: Յուրաքանչյուր ժամանակահատվածի համար հաշվարկված մաշվածության գումարը ճանաչվում է որպես ծախս եթե այն չի ներառվում մեկ ուրիշ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան հաշվարկվում է այն պահից երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ամորտիզացիան դադարում է հետևյալ երկու ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվին.

ա/ երբ ոչ նյութական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար նախատեսված

և բ/ երբ ոչ նյութական ակտիվը ապաճանաչվում է:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ապրանքանիշեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ֆիրմային անուններ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Հրապարակումների անուններ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Հեղինակային իրավունքներ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Արտոնագրեր</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ</i>	<i>1-10 տարի</i>
<i>Բանաձևեր մոդելներ նախագծեր բաղադրատոմսեր և փորձանշումներ</i>	<i>1-10 տարի</i>

3.4 Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով արտահայտված գործառնությունները ձևակերպվում են հայկական դրամով՝ գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված արժույթային շուկայում ձևավորված միջին փոխարժեքով: Փոխարժեքային տարբերությունները հաշվեզրվում են ծախսերին և եկամուտներին:

2018թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 483.75 դրամ:

2019թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 479.70 դրամ:

3.5 Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են ինքնարժեքի և հնարավոր իրացման զուտ արժեքի նվազագույնով: Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «Առաջին մուտք, առաջին ելք» բանաձևով: Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսումները և դրանց ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ:

Պաշարների հնարավոր իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները: Ծառայությունների մատուցման մեջ օգտագործելու նպատակով պահվող նյութերը և այլ պաշարները չեն վերագնահատվում ինքնարժեքից ցածր եթե ակնկալվում է որ ծառայությունը որի մատուցման նպատակով դրանք օգտագործվելու են վաճառվելու է ինքնարժեքին հավասար կամ գերազանցող գնով:

3.6 Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են աշխատավարձերը կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են օրինակ վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները) և պարզավճարները:

Կազմակերպությունը ստեղծում է պահուստաֆոնդ աշխատակիցների այն ժամանակաշրջանի համար համար երբ տասներկու ամսվա ընթացքում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը:

3.7 Հասույթ

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել Հիմնադրամը գործարքից հասույթը ճանաչում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտման աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները՝

- ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը
- բ) հավանական է որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն կազմակերպություն:

3.8 Շահութահարկ

Շահույթի կամ վնասի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ հարկից և հետաձգված հարկից:

Ընթացիկ հարկը տվյալ ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա շահութահարկի գումարն է: Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները չափվում են այն գումարով որն ակնկալվում է որ կվճարվի բյուջե՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ օգտագործելով հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկային և ֆինանսական հաշվառման նպատակով հաշվարկված ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունների հաշվարկման պարտավորությունների մեթոդը:

Եթե կազմակերպությունը չունի բավարար հարկվող շահույթ հետագա տարիների համար հետաձգված հարկային ակտիվ չի ճանաչում:

Իրացման հարկեր (անուղղակի հարկեր)

Հասույթը ծախսերը և ակտիվները ճանաչվում են զուտ իրացման հարկերից՝ բացառությամբ.

(ա) երբ իրացման հարկն առաջացել է այնպիսի ակտիվների կամ ծառայությունների գնումից որի գծով այն չի հատուցվում հարկային մարմինների կողմից: Այս դեպքում հարկը ճանաչվում է որպես ակտիվի ձեռքբերման ինքնարժեքի մաս կամ որպես ծախսային հողված;

(բ) դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերն արտացոլելիս որոնք ներկայացված են իրացման հարկերի գումարը ներառյալ: Հարկային մարմիններից հատուցման ենթակա կամ պարտավորություն հանդիսացող իրացման հարկերի գծով գումարները ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես դեբիտորական կամ կրեդիտորական պարտք:

3.9 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են երբ Հիմնադրամը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- (ա) ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով
- (բ) փոխառություններ դեբիտորական պարտքեր
- (գ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ
- (դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

(ա) Ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Ֆինանսական ակտիվները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով ներառում են առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ այն ֆինանսական ակտիվները որոնք որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգվել են Հիմնադրամի կողմից՝ սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող եթե դրանք ձեռք են բերվել մոտ ժամանակում վաճառելու կամ հետ գնվելու նպատակով:

Հիմնադրամը չի նախատեսել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(բ) Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են որոնք գնանշվող չեն ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը ինչպես նաև դրամարկղում և բանկերում մնացորդները:

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեքը կամ պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեքը կամ պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց որ Հիմնադրամը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները վճարման հետաձգումը և ժամանակին չվճարումը ցուցանիչ են այն բանի որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեքավորված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները ճանապարհին:

(գ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող եթե Հիմնադրամի ղեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխությունները ուղղակիորեն ճանաչելով այլ համապարփակ արդյունքներում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների կատեգորիայում դասակարգված ֆինանսական գործիքներից առաջացած օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն դեպքում երբ նշված ակտիվները վաճառվում են կամ երբ ներդրումն արժեքավորվում է: Արժեքը կամ դեպքում ցանկացած վնաս որը նախկինում ճանաչվել էր այլ համապարփակ արդյունքներում փոխանցվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքավորում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով գնահատվում են արժեքը կամ հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեքավորված են եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամի ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը բանկային օվերդրաֆտները վարկերը և փոխառությունները ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը և ածանցյալ ֆինանսական գործիքները: Հիմնադրամը որոշում է ֆինանսական պարտավորությունների դասը սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքովիսկ վարկերի և փոխառությունների պարագայում՝ ներառյալ ուղղակի վերագրելի գործարքի ծախսումները: Ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը կախված է ըստ ստորև ներկայացված դասակարգումից՝

(ա) ֆինանսական պարտավորություններ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունները և այն ֆինանսական պարտավորությունները որոնք սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսվել են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող թե՛ դրանք ձեռք են բերվել մոտ ապագայում վաճառելու նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորությունների գծով օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

(բ) Այլ ֆինանսական պարտավորություններ

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.10 Պահուստներ պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է երբ Հիմնադրամը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք ըստ ակնկալության կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար: Ձեռչման դրույթը պետք է լինի այն դրույթը՝ առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պահուստները պետք է վերանայվեն և ճշգրտվեն ընթացիկ լավագույն գնահատականը արտացոլելու համար: Եթե այլևս հավանական չէ որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք ապա պահուստը պետք է հակադարձվի:

Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում բայց բացահայտվում են երբ տնտեսական օգուտների մուտքը հավանական է համարվում:

Պայմանական պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում այն դեպքում երբ հավանական է պարտավորությունը լուծելու համար տնտեսական օգուտների արտահոսք և այդ արտահոսքը կարող է խելամտորեն գնահատվել: Դրանք բացահայտվում են այնքան ժամանակ մինչև տնտեսական օգուտները մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է:

3.11 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ դատողություններ և ենթադրություններ

Ենթադրությունների և դատողությունների գնահատում

ՀՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է Հիմնադրամի ղեկավարությունից կատարել գնահատումներ և ենթադրություններ որոնք ազդում են հաշվետու ժամականակաշրջանի դրությամբ ակտիվների պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գումարների վրա և հաշվետու ժամանակաշրջանի համար եկամուտների ու ծախսերի մեծության վրա:

Հիմնադրամը իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները որպես կանոն հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ենթադրությունների և գնահատականների վերաբերյալ անորոշությունը կարող է բերել այնպիսի հետևանքների որոնք կպահանջեն հետագայում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների էական փոփոխություններ: Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ ցուցանիշների վրա ներառյալ՝ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները որոնք համարվում են ընդունելի տվյալ հանգամանքներում:

Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները որոնց գծով առկա է ռիսկ որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ նման գործոնները ինչպիսիք են գործառնական կամ տեխնիկական մաշվածությունները հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցման: Ղեկավարությունը ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան:

Հիմնադրամի ղեկավարությունը հավատացած է որ այդ ակտիվների գնահատված օգտակարության ժամկետները էականորեն չեն տարբերվում սպասվելիք տնտեսական ժամկետներից: Եթե այս գնահատումները փոխվեն ապա Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունները էականորեն կտարբերվեն:

Ակտիվների արժեզրկումը և պահուստների հաշվառումը

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Հիմնադրամը գնահատում է Հիմնադրամի ակտիվների փոխհատուցվող գումարի հաշվեկշռային արժեքից նվազման հայտանիշները: Եթե հայտնաբերվում են նվազման հայտանիշներ հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող արժեքը: Եթե պայմանները փոփոխվում են և ղեկավարությունը որոշում է որ ակտիվների արժեքը ավելացել է ապա արժեզրկման պահուստը ամբողջությամբ կամ մասամբ հակադարձվում է:

Ղեբիտորական պարտքի համար արժեզրկման պահուստը հիմնված է յուրաքանչյուր հաճախորդի հաշվի հավաքագրելիության գնահատականի վրա: Եթե կա հիմնական հաճախորդի վարկունակության նվազում կամ եթե իրական ժամկետանց գումարները ավելի շատ ենքան կանխատեսումները իրական ղեբիտորական պարտքերը կարող են տարբերվել այդ գնահատականներից:

Եթե ղեկավարությունը որոշում է որ անհատապես գնահատվող ղեբիտորական պարտքերի գծով լինի դա նշանակալի թե՛ ոչ ոչ մի օբյեկտիվ հայտանիշ արժեզրկման համար չկա այն ներառվում է ղեբիտորական պարտքերում նման վարկային ռիսկի հայտանիշներ ունեցող ղեբիտորական պարտքերի խմբում և կատարում է դրանց արժեզրկման խմբային գնահատում:

Խմբային արժեզրկման գնահատման նպատակով ղեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են միևնույն ռիսկի հայտանիշների հիման վրա: Այդ հայտանիշները վերաբերվում են խմբերի համար ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գնահատմանը որը ցույց է տալիս գնահատվող ակտիվի պայմանագրային պայմաններին համապատասխան գումարների վճարումները կատարելու ուղղությամբ ղեբիտորի հնարավորությունը:

Արժեզրկման խմբային գնահատման ենթակա ղեբիտորական պարտքերի խմբում ապագա դրամական միջոցների հոսքերը գնահատվում են պայմանագրային դրամական հոսքերի և համապատասխան ակտիվների ժամկետանց դառնալու գծով ղեկավարության փորձի հիման վրա որը հետևանք է անցյալ ժամանակաշրջանի վնասի դեպքերի և ժամկետանց գումարների վերականգնման հաջողության:

Ներկայումս գոյություն չունեցող անցյալ պայմանների ազդեցությունը վերացնելու և անցյալում գոյություն չունեցող բայց ներկայումս առկա պայմաններ ազդեցությունը արտացոլելու նպատակով անցյալ փորձը ճշգրտվում է ընթացիկ դիտարկելի տվյալների հիման վրա:

Հարկային օրենսդրություն

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան գնահատումներ՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

Ֆինանսական գործիքի իրական արժեք

Այն դեպքում երբ ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվառվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը դուրս չի բերվում ակտիվ շուկայիցնրանց իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մեթոդների օգնությամբ՝ ներառյալ դրամական հոսքերի զեղչման մոդելը: Մուտքային ցուցանիշները այս մոդելներում վերցվում են դիտարկելի շուկաներից որտեղ դա հնարավոր է իսկ որտեղ հնարավոր չէ՝ դատողությունների որոշակի աստիճան է անհրաժեշտ իրական արժեքները գնահատելու համար: Դատողությունները վերաբերում են այնպիսի մուտքային տվյալներին ինչպիսիք են իրացվելիության ռիսկը վարկային ռիսկը և փոփոխականությունը: Այս գործոնների վերաբերյալ ենթադրությունների փոփոխությունները կարող են ազդել ֆինանսական գործիքների հաշվառվող իրական արժեքի վրա:

4. Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Տրանսպորտային միջոցներ	Տնտեսական գույք և համակարգչային տեխնիկա	Ընդամենը
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
Ավելացումներ	-	-	-
Նվազեցումներ	-	-	-
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
Ավելացումներ	-	-	-
Նվազեցումներ	-	-	-
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	92,714	103,609
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>			
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	10,895	75,417	86,312
Տարվա ծախս	-	7,329	7,329
Նվազեցումներ	-	-	-
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	82,746	93,641
Տարվա ծախս	-	5,332	5,332
Նվազեցումներ	-	-	-
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,895	88,078	98,973
<i>Ձուտ հաշվեկշռային արժեք</i>			
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	17,297	17,297
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	9,968	9,968
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	4,636	4,636

2019թ դեկտեմբերի 31 ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը չունի գրավադրված հիմնական միջոցներ:

2019թ դեկտեմբերի 31-դրությամբ ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցների արժեքը կազմում է 77,424 հազար ՀՀ դրամ (2018թ՝ 69,916 հազար ՀՀ դրամ):

5. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագիր	Ընդամենը
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,969	1,969
Ավելացում	618	618
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,587	2,587
Ավելացում	356	356
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,943	2,943
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>		
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,335	1,335
Տարվա ծախս	151	151
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,486	1,486
Տարվա ծախս	226	226
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,712	1,712
<i>Ձուտ հաշվեկշռային արժեք</i>		
2018թ հունվարի 1-ի դրությամբ	634	634
2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,101	1,101
2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,231	1,231

6. Պաշարներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հումք և նյութեր	2,116	1,954
Վառելիք	136	76
Պահեստամասեր	464	464
Ընդամենը	<u>2,716</u>	<u>2,494</u>

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը չունի գրավադրված պաշարներ:

7. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների գծով	-	2,182
Այլ դեբիտորական պարտք	-	484
Տրված ընթացիկ կանխավճարներ	65	65
Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	1	77
Ընդամենը ընթացիկ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	<u>66</u>	<u>2,808</u>

8. Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	-	2,026
Դեբիտորական պարտքեր եկամտային հարկի գծով	-	182
Դեբիտորական պարտք այլ հարկերի գծով	-	2
	<u>-</u>	<u>2,210</u>

9. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ բանկերում	101,587	38,694
Մնացորդներ դրամարկղում	17	33
Ընդամենը	<u>101,604</u>	<u>38,727</u>

10. Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	10,137	17,376
Տարվա ընթացքում ստացված	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվառված	(5,627)	(7,239)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>4,510</u>	<u>10,137</u>

Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	4,436	10,614
Տարվա ընթացքում ստացված	86,405	71,607
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվառված	(85,500)	(77,785)
Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>5,341</u>	<u>4,436</u>

11. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,188	180
Ստացված կանխավճարներ	540	-
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	2,236	-
	<u>4,964</u>	<u>180</u>

12. Կրեդիտորական պարտքեր հարկերի և սոցիալական ապահովագրության գծով

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շահութահարկ	1,483	-
Եկամտահարկ	2,353	-
Տույժեր և տուգանքներ	69	-
Զինծառայողների դրոշմանիշային վճար	3	-
Պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն	138	96
	<u>4,046</u>	<u>96</u>

13. Ընթացիկ պահուստներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	5,422	4,353
	<u>5,422</u>	<u>4,353</u>

14. Հասույթ, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք

Հասույթ	2019թ	2018թ
Հազար ՀՀ դրամ		
Ծառայությունների մատուցումից հասույթ	73,778	29,950
	<u>73,778</u>	<u>29,950</u>
Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք		
Հազար ՀՀ դրամ		
Աշխատավարձ	53,223	20,091
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	11,885	4,484
Այլ	505	9
	<u>65,613</u>	<u>24,584</u>

15. Վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Աշխատավարձ	12,500	12,223
Այլ ծախսեր	2,020	1,707
	<u>14,520</u>	<u>13,930</u>

16. Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Եկամուտներ շնորհներից եւ անհատույց ստացումներից	91,126	85,024
Եկամուտներ բանկի տոկոսներից	1,904	2,221
	<u>93,030</u>	<u>87,245</u>

Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստին հատկացում	1,069	2,702
Այլ	62	85
	<u>1,131</u>	<u>2,787</u>

17. Ծրագրերի իրականացման գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Աշխատավարձ	13,523	43,898
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	5,560	7,480
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	5,206	5,990
Ծրագրային այլ ծախսեր	11,847	8,144
	<u>36,136</u>	<u>65,512</u>

18. Շարունակվող գործունեությունից այլ օգուտ/ (կորուստ)

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից զուտօգուտներ/(կորուստ)	(61)	114
	<u>(61)</u>	<u>114</u>

19. Շահութահարկ

Շահութահարկի գծով ծախսի հիմնական բաղադրիչներն են

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ	2018թ
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,483	1,163
Հետաձգված հարկեր		
Ժամանակային տարբերությունների ծագում և հակադարձում	(976)	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված շահութահարկի գծով ծախս / (օգուտ)	<u>507</u>	<u>1,163</u>

20. Հետաձգված հարկեր

Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ / (պարտավորություններ)

Հազար ՀՀ դրամ	Հետաձգված հարկային ակտիվներ		Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		Չուտ հետաձգված հարկ	
	2019թ	2018թ	2019թ	2018թ	2019թ	2018թ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	976	-	-	-	976	-
	<u>976</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>976</u>	<u>-</u>

Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ հունվարի 1-ի դրությամբ	Եկամտում ճանաչված	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ	-	976	976
Չուտ հետաձգված հարկ	<u>-</u>	<u>976</u>	<u>976</u>

21. Ֆինանսական գործիքներ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.9-ում:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ բանկերում և դրամարկղում Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտք	101,604	38,727
	-	2,666
	<u>101,604</u>	<u>41,393</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,188	180
	<u>2,188</u>	<u>180</u>

22. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղությունները

Հիմնադրամը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի իր բնականոն գործունեության ընթացքում:

23. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղության

Հիմնադրամը իր բնականոն գործունեության ընթացքում ենթարկվում է շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերի:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Հիմնադրամի գործունեությունն ուղղակիորեն ենթարկվում է արտարժույթային, տոկոսադրույքային ռիսկերի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Արտարժույթային ռիսկ

Հիմնադրամը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին Հիմնադրամը չի ունեցել արտարժույթային ռիսկի ենթակա էական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին Հիմնադրամը չի ունեցել տոկոսային ռիսկի ենթակա էական ակտիվներ և պարտավորություններ:

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Հիմնադրամի նկատմամբ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա դեբիտորական պարտքերի և այլ անձանց տրված փոխառությունների գծով:

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2019թ	2018թ
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	2,666
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	101,604	38,727
	<u>101,604</u>	<u>41,393</u>

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2019թ	2018թ
Իրավաբանական անձինք և կազմակերպություններ	-	2,666
Ֆիզիկական անձինք	-	-
	<u>-</u>	<u>2,666</u>

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Հիմնադրամը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Հիմնադրամի մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Հիմնադրամի համբավը վտանգելու:

Հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր		
		0-12 ամիս	1-2 տարի	
2019թ				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,188	2,188	2,188	-
	<u>2,188</u>	<u>2,118</u>	<u>2,188</u>	<u>-</u>
2018թ				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	180	180	180	-
	<u>180</u>	<u>180</u>	<u>180</u>	<u>-</u>

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

23. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ձանաչվում են այն ժամանակաշրջանում որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ձանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ✦ *Ծանոթագրություն 3, 1 և 4 – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետը*
- ✦ *Ծանոթագրություն 3, 2 և 5 – ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետը*
- ✦ *Ծանոթագրություն 20– հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ*

**24 Պայմանականություններ
Հարկային միջավայր**

Հայաստանի Հանրապետության հարկային, արժութային և մաքսային օրենսդրությունը պարբերաբար տարբեր մեկնաբանությունների և փոփոխությունների առարկա է հանդիսանում:

Հիմնադրամը գտնում է, որ 2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը պատշաճ կերպով էր կատարում համապատասխան օրենքների պահանջները և Հիմնադրամը հարկային, արժութային և մաքսային դրությունը կայուն է:

25. Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Հիմնադրամի հիմնադիր ՀՀ Կառավարությանից հաշվետու տարում ստացվել է դրամաշնորհ 81 089 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով, 2018թ ստացվել է 64 337 հազար դրամ:

Հանգույցային կառավարչական անձնակազմը մեկն է՝ գործադիր տնօրենը, որի աշխատավարձը 2019թ կազմել է 9 949 հազար դրամ, իսկ 2018թ՝ 10 074 հազար դրամ:

26. Իրավական միջավայր

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամի դեմ կամ Հիմնադրամի կողմից հարուցված դատական հայցեր չկան:

27. Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվետու ամսաթվից հետո, բայց մինչև հաշվետվությունների վավերացնելը COVID-19 վիրուսի տարածումը կանխարգելելու և վարակը շուտափույթ վերացնելու նպատակով Պետության կողմից կատարվել են մի շարք միջոցառումներ, մասնավորապես հայտարարվել են արտակարգ իրավիճակ և տեղաշարժի սահմանափակումներ: Այս միջոցառումները տնտեսության վրա համընդհանուր բացասական ազդեցություն ունեն, որի արդյունքում շատ հավանական է կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների վատթարացում: Սակայն կազմակերպությունը այս պահին չի կարող ներկայացնել այս ազդեցության ֆինանսական գնահատականը:

Տնօրեն՝

Գլխավոր հաշվապահ՝

Ռ. Թովչյան

Ս. Պողոսյան